

ΟΙ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΡΩΣΟ ΟΥΚΡΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Κωνσταντίνος Κούσαντας

Η μερική επιστράτευση της Ρωσίας περίπου 300.000 εφέδρων στρατιωτών και η έμμεση νέα υπενθύμιση απειλής χρήσης πυρηνικών οριοθετούν μια νέα εποχή αντιπαράθεσης μεταξύ Ανατολής και Δύσης με μεγάλες συνέπειες για την ανθρωπότητα.

Τα δεδομένα της νέας κατάστασης πραγμάτων εν μέσω Ρώσο Ουκρανικού πολέμου δημιουργούν παρεπόμενες γεωπολιτικές και επιχειρησιακές εξελίξεις.

Γεωπολιτικές εξελίξεις

1. Η επιπλέον κλιμάκωση του Ρώσο Ουκρανικού πολέμου με τη ρωσική μερική επιστράτευση αποδεικνύει εκ των πραγμάτων τις δυσκολίες που ανέκυψαν στην πορεία της Ρωσίας να κερδίσει τον πόλεμο στην Ουκρανία. Η Ρωσία έκανε τους υπολογισμούς της αλλά δεν ανέμενε την καθολική αντίδραση της Δύσης που όχι μόνο αντέδρασε οικονομικά με κυρώσεις αλλά κινητοποίησε το ΝΑΤΟ και την ΕΕ ως μοχλούς πίεσης ώστε να σταματήσει την πρωτοφανή ρωσική επιθετικότητα.

Επιπλέον η πρόθεση της Ρωσικής Ομοσπονδίας να προβεί σε δημοψήφισμα για προσάρτηση του Ντονμπάς (Ντονιέτσκ και Λουχάνσγκ), στην Χερσώνα και μέρος της Ζαπορίζια ξεκαθαρίζουν πλέον τους αντικειμενικούς σκοπούς της Ρωσίας και αλλάζουν τον χάρτη προσδίδοντας μια ανασφάλεια και μια αναταραχή στην γεωπολιτική σκακιέρα.

2. Οι εκρήξεις που σημειώθηκαν στους αγωγούς Nord stream 1 και 2 αλλά και οι ζημιές που έχουν υποστεί αυτοί οι αγωγοί στο συγκεκριμένο timing προκαλούν αναταραχή και προβληματισμό σε όλο τον δυτικό κόσμο και κυρίως στην Γερμανία. Σε περίπτωση μη διόρθωσης των βλαβών των αγωγών, του Nord Stream 1 κυρίως, που λειτουργούσε ήδη με μείωση

Ο Αντιστράτηγος εα Κούσαντας Κωνσταντίνος είναι κάτοχος δύο μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών στην Διεθνή Ασφάλεια (Plymouth), Διεθνείς Σχέσεις (Brussels) και έχει τελειώσει το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Έχει υπηρετήσει στο ΝΑΤΟϊκό Στρατηγείο Ταχείας Επεμβάσεως στην Ισπανία - Βαλένθια ως Βοηθός Επιτελάρχης και ήταν εκπρόσωπος του ΓΕΣ στο ΝΑΤΟ Training Group.

παροχής φυσικού αερίου από την έναρξη του Ρώσο Ουκρανικού πολέμου, θα δημιουργήσει κατάρρευση στο σύστημα τροφοδοσίας με εφιαλτικά σενάρια όχι μόνο για την γερμανική βιομηχανία αλλά και για τους πολίτες της. Ανεξάρτητα εάν είναι δολιοφθορά ή βλάβη και η επισκευή κρατήσει μεγάλο χρονικό διάστημα, φαινόμενα ενεργειακού ΝΤΟΜΙΝΟ θα εμφανιστούν σε όλη την ΕΕ.

3. Η διελκυστίνδα μεταξύ των συμμαχιών NATO, ΕΕ, Μεγάλης Βρετανίας, ΗΠΑ από την μία και Ρωσίας, Ιράν, Κίνας από την άλλη έχει ξεκινήσει και η νέα τάξη πραγμάτων αρχίζει να εμφανίζεται. Οι BRICS και ο Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης αρχίζουν να ενισχύονται με πάνω από το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού σε μία απέραντη έκταση ανά τον κόσμο. Η σύμπραξη Ρωσίας, Τουρκίας, Ιράν, Αζερμπαϊτζάν κρατών αναθεωρητικών προσδίδουν μια αποσταθεροποίηση στην ευρύτερη περιοχή και η "όσμή της εξάπλωσης του πολέμου" εμφανίζεται όλο και περισσότερο σε όλο τον κόσμο θυμίζοντας άλλες εποχές με αλλαγές γεωπολιτικές που δεν θα μπορούσε να προβλέψει κανείς μόλις 7 μήνες πριν.
4. Η αναθεωρητική Τουρκία εκτός αρχών και αξιών του NATO υποστηρίζει το Αζερμπαϊτζάν που έχει ήδη εισβάλει κατά 50 τετραγωνικά χιλιόμετρα μέσα στην Αρμενία που αποτελεί μέλος αναπόσπαστο του Οργανισμού της Συνθήκης Συλλογικής Ασφάλειας μαζί με τη Ρωσία, ενώ η πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων των ΗΠΑ επισκέπτεται την Αρμενία. Κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί ότι η Αρμενία μέσα από τον κλειστό πυρήνα του Συμφώνου της Τασκένδης, θα ζητούσε την βοήθεια των ΗΠΑ μετά από την τραγική εμπειρία του πολέμου των 44 ημερών του 2020 όπου απώλεσε πολλές περιοχές περιμετρικά από το Ναγκόρνο Καραμπάχ. Ο ρόλος της Τουρκίας αρχίζει να γίνεται υποδεέστερος στο NATO και διαφαίνεται καθαρά πλέον ότι οι ΗΠΑ δεν την υπολογίζουν όχι μόνο αγοράς S 400 από την Ρωσία αλλά και λόγω σύμπραξης της στον Ρώσο Ουκρανικό πόλεμο.
5. ΗΠΑ και Κίνα φαίνεται να είναι οι κερδισμένοι του πολέμου αυτού καθώς και οι δυο υπερδυνάμεις αυτές έχουν πάρει θέση εκ του ασφαλούς χωρίς να εμπλακούν άμεσα. Οι ΗΠΑ με αποστολή οικονομικής και εξοπλιστικής βοήθειας στην Ουκρανία κινούνται στον ενεργειακό χώρο βοηθώντας την ΕΕ με LNG μεγάλων ποσοτήτων έως και 50.000 δις κυβικών μέτρων ετησίως. Από την άλλη πλευρά η Κίνα πρόσθεσε στην ενεργειακή της τροφοδοσία την κατασκευή του αγωγού αερίου Power of Siberia 2 που θα ανεβάσει την εξαγωγική δυνατότητα της Ρωσίας προς την Κίνα στα 50 δις κυβικά μέτρα ετησίως ενώ από το 2019 λειτουργεί ο αγωγός Power of Siberia 1. Αν και γνωστή η αντιπαλότητα μεταξύ των δυο υπερδυνάμεων αναμένουν την επόμενη μέρα του πολέμου καθώς αρκούνται στην μεγάλη ανάπτυξη των οικονομιών τους και την εξασφάλιση των συμφερόντων τους.
6. Κράτη που μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ενεργειακό περιφερειακό ρόλο όπως η Ελλάδα, Κύπρος, Ισραήλ, Αίγυπτος στην περιοχή της ΝΑ Μεσογείου και να συνδράμουν μελλοντικά την ΕΕ αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ευρύτερη περιοχή (φυσικό αέριο Κύπρου, Ισραήλ και Αιγύπτου, Eastmed, Euro Asia Interconnector, EuroAfrica Interconnector).

Επιχειρησιακές εξελίξεις

7. Η αποστολή νέων εξελιγμένων δυτικών οπλικών συστημάτων ενίσχυσης που θα αποστέλλονται από τη Δύση στην Ουκρανία κοντά στο θέατρο Επιχειρήσεων θα αποτελέσει μεγάλο πρόβλημα για την Ρωσία μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Συνεπώς νέα οπλικά συστήματα από τη Δύση που θα ενισχύουν τις ουκρανικές δυνάμεις αν δεν καταστρέφονται εν τη γενέσει κατά τη διάρκεια της μετακίνησης τους, σε περίπτωση μυστικής μετακίνησης τους στο Θέατρο Επιχειρήσεων θα έχουν μεγάλες καταστροφικές συνέπειες για τις ρωσικές δυνάμεις κατοχής.

8. Η συνεχής αντιπαράθεση των ρωσικών και των ουκρανικών δυνάμεων στη γραμμή επαφής του Θεάτρου Επιχειρήσεων με ισχυρά πυρά, θα αποτελεί μία διελκυστίνδα σε τακτικό επίπεδο ακόμα και εάν υπάρχουν πρωτοβουλίες κατάπαυσης του πυρός. Ασφαλώς σε δυσχερέστερη θέση θα βρίσκονται οι ρωσικές δυνάμεις οι οποίες θα υφίστανται ένα πόλεμο τριβής και φθοράς ο οποίος θα έχει επιπτώσεις στο ηθικό των ρώσων στρατιωτών πόσο μάλλον των επιστρατευμένων.

Η λογική του πολέμου φθοράς που θα εκμεταλλεύεται τα τρωτά σημεία και τις αδυναμίες των ρωσικών δυνάμεων δύναται να επιφέρει πλήγματα στις ρωσικές δυνάμεις.

9. Η επιχειρησιακή προτεραιότητα των ρωσικών δυνάμεων θα είναι η απαγόρευση ανακατάληψης εδαφών από τις ουκρανικές δυνάμεις. Θεωρείται εξαιρετικά δύσκολο μελλοντικά στο τραπέζι των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων να δοθούν καταληφθείσες περιοχές στην Ουκρανία εκτός και εάν η Ρωσία εξαναγκαστεί να το κάνει λόγω της διεθνούς πίεσης και τις μεγάλες συνέπειες των σκληρών κυρώσεων από τη Δύση.

10. Η σταθεροποίηση των ρωσικών δυνάμεων στις περιοχές που έχει καταλάβει θεωρείται βέβαιη με πιθανή πληθυσμιακή αλλαγή αφού μεγάλο μέρος του πληθυσμού έχει απομακρυνθεί από τη χώρα. Η σταθεροποίηση των ρωσικών δυνάμεων θα αποβλέπει στην οργάνωση του εδάφους με οχυρωματικά έργα για προστασία των ζωτικών εδαφών κοντά σε προσβάσεις προκειμένου να υπάρχει προστασία από αντεπιθέσεις των ουκρανικών δυνάμεων που θεωρούνται βέβαιες καθώς συστηματικά θα ενισχύονται από τη Δύση όλο και περισσότερο.

11. Η αντικατάσταση των ρωσικών σχηματισμών μάχης θεωρείται πιθανή από τις μεγάλες απώλειες προσωπικού ή μέσων με νέους σχηματισμούς που δεν έχουν εμπλακεί καθόλου στον πόλεμο μέχρι τώρα από αναδιάταξη. Αυτό άλλωστε είναι και το νόημα της ρωσικής επιστράτευσης. Οι νέοι σχηματισμοί μάχης θα ενισχυθούν με ισχυρά αντιαεροπορικά μεγάλου βεληνεκούς σχηματίζοντας ισχυρή ομπρέλα προστασίας στις καταληφθείσες περιοχές και αυτός είναι και ο λόγος που έχουν δει το φως της δημοσιότητας μετακινήσεις S 300 και S 400 με αναδιάταξη από άλλα σημεία της ρωσικής επικράτειας αλλά και από τις βάσεις στην Συρία

12. Η αντιμετώπιση της μεγάλης χρονικά διαφαινόμενης επιμήκυνσης των επιχειρήσεων αλλάζει τα δεδομένα και από τις δύο πλευρές. Οι επιχειρήσεις μπορεί να διαρκέσουν από μήνες έως χρόνια δεδομένης της εμμονής και των δύο πλευρών για νίκη όπου διεξάγεται ένας πόλεμος ιδεολογικός, αξιών, αρχών, αντιλήψεων, πολιτευμάτων σε σχέση για το διεθνές δίκαιο και τις διεθνείς συνθήκες που έχει φέρει αντιμετώπους τη Δύση με την ανατολή.
13. Η χρησιμοποίηση τακτικών πυρηνικών όπλων είναι πιθανή προκειμένου η Ρωσία να απομονώσει το Θέατρο Επιχειρήσεων των περιοχών που έχει καταλάβει, εφόσον πρόκειται για υπαρξιακή απειλή της Ρωσίας, όπως έχει αναφέρει πρόσφατα ο Ρώσος υφυπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Ριάμπκοφ.

Όσο οι ουκρανικές δυνάμεις θα αντεπιτίθενται με δυνάμεις ισχυρών εφεδρειών, τόσο θα αυξάνεται η πιθανότητα χρήσης τακτικών πυρηνικών όπλων. Οι απώλειες μάχης των ρωσικών δυνάμεων ή οι απώλειες κατεχομένων εδαφών είναι δυνατόν να δημιουργήσουν προϋποθέσεις χρησιμοποίησης τακτικών πυρηνικών όπλων. Η χρησιμοποίηση στρατηγικών πυρηνικών όπλων στο Θέατρο Επιχειρήσεων του ουκρανικού εδάφους προς το παρόν δεν θεωρείται πιθανόν.

14. Η διεξαγωγή επιχειρήσεων ειδικών μονάδων με αποστολή ειδικούς αντικειμενικούς σκοπούς δολιοφθορών και καταστροφών εγκαταστάσεων υποδομών θεωρείται πιθανή. Σκοπός και των δύο πλευρών θα είναι η απόπειρα σκόπιμης πρόκλησης ζημιών ή καταστροφής εγκαταστάσεων ώστε να βλάψουν βασικές υποδομές του αντιπάλου. Η περίπτωση του Nord Stream 1 – 2 εντάσσεται στην κατηγορία αυτή των ειδικών επιχειρήσεων.
15. Η προώθηση μεγάλων ρωσικών δυνάμεων Διοικητικής Μέριμνας (ΔΜ) θα πραγματοποιείται παράλληλα σε όλες της καταληφθείσες ουκρανικές περιοχές ώστε να μειωθούν οι αποστάσεις των δυνάμεων Μάχης και των δυνάμεων υποστήριξης. Οι επιχειρήσεις υποστήριξης ΔΜ που θα λάβουν χώρα στις περιοχές που έχουν καταληφθεί από την Ρωσία από το Λουχάνσκ μέχρι την Χερσώνα απόστασης 550 χιλιομέτρων, θα έχουν σχέση σε ότι αφορά την προμήθεια νέων οπλικών συστημάτων, την συντήρηση – επισκευή βλαβών, την εκκένωση υλικών, την διακομιδή – περίθαλψη στρατιωτικού προσωπικού από απώλειες μάχης, την δημιουργία μεγάλων εγκαταστάσεων για αποθέματα υλικών, πυρομαχικών και καυσίμων.

Συμπερασματικά, ακόμα και εάν τελειώσει ο Ρώσο Ουκρανικός πόλεμος οι σχέσεις της Ρωσίας με τα κράτη της Δύσης θα έχουν μετασχηματιστεί αρνητικά για μεγάλο χρονικό διάστημα με παρεπόμενες ενεργειακές, οικονομικές, ανθρωπιστικές συνέπειες για όλο τον κόσμο στην απρόβλεπτη σκακιέρα της γεωπολιτικής.